

Solitaire bijen in mijn tuin

Tekst en foto Ina van der Vlist

Ina van der Vlist schrijft dit jaar over solitaire bijen in haar tuin en directe omgeving.

Op de mooie dagen in deze tijd van het jaar zoemt het van de rosse metselbijen in de tuin en bij mijn bijenhotel. Aangezien er vorig jaar, in Bijenhouden nr. 3 en 4, al uitgebreid over deze zeer algemene Nederlandse bijtjes is geschreven, kies ik dit keer voor de groefbijen.

Een van de eerste solitaire bijen die ik ooit fotografeerde had een zwart glimmend achterlijf met daarop witte driehoekige vlekjes. Ze hing als een acrobaatje op haar kop aan een bloemetje van een jakobsbladder en ving het gele stuifmeel handig op haar buik op. Uiteindelijk kwam ik erachter dat dit een zesvlekkige groefbij (*L. sexnotatum*) was. Met ongeveer 8,5 mm is dat een van de grotere groefbijen in Nederland.

Groefbijen: solitair en een beetje sociaal

Groefbijen (*Lasioglossum*) graven net als zandbijen nesten in de bodem en de vrouwtjes verzamelen ook stuifmeel aan hun achterpoten. Op het achterlijf hebben ze meestal lichte haarbandjes. Als duidelijk herkenningspunt hebben de vrouwtjes allemaal een lengtegroefje op het laatste segment van hun achterlijf. Wijfjesgroefbijen hebben een lang leven voor een solitaire bij. Reeds bevrucht, overwinteren ze op een

beschutte plek en starten ze omstreeks maart een nestje. De nestingang bevindt zich vaak onder een struik of naast een graspol en wordt doorgaans steeds weer afgesloten. Zelf heb ik nog nooit zo'n onopvallend nestje kunnen ontdekken. Omdat de vrouwtjes soms samenwerken bij de broedverzorging zijn groefbijen, met hun deels sociale gedrag, de buitenbeentjes van de solitaire bijen.

Bloembezoek

Zodra de papavers in de tuin bloeien, komen er 's morgens, naast aardhommels en zweefvliegen, ook vrouwelijke groefbijen op het papaverstuifmeel af. Als het dan ook nog zonnig en windstil is, is het een mooi moment om foto's te maken van deze beweeglijke diertjes. Hoewel sommige soorten een voorkeur lijken te hebben voor gele composieten zoals de paarden-

bloem, verzamelen de meeste groefbijen stuifmeel op de bloemen van velerlei plantenfamilies. Ik zag ze bijvoorbeeld op wilgen, sleedoorns, ooievaarsbekken, bramen, frambozen, helmkruid, marjolein en nog veel andere planten en struiken.

Geurgroefbijen

Groefbijen zijn vaak lastig te determineren. Het verschil zit doorgaans in de details. Zo lijken bijvoorbeeld de berijpte geurgroefbij (*Lasioglossum albipes*) en de zeer algemeen voorkomende gewone geurgroefbij (*L. calceatum*) sprekend op elkaar. Het verschil bij de mannetjes zit onder andere in de kleur van de bovenlip. Bij de berijpte is die lip geel en bij de gewone geurgroefbij donker van kleur. Daarnaast verschilt het uiterlijk van mannetjes en vrouwtjes geurgroefbijen nogal. De mannetjes zijn veel slanker,

hebben lichter gekleurde poten en veel langere sprieten. Ook is hun achterlijf vaak gedeeltelijk rood, terwijl dat laatste bij de vrouwtjes in Nederland nauwelijks voorkomt. Het duurde daarom een tijd voordat ik doorkreeg dat die verschillende bijen gewoon mannetje en vrouwtje van dezelfde soort zijn. In mijn tuin zie ik regelmatig foeragerende geurgroefbijen.

Gevangen

In het algemeen vang ik geen solitaire bijen, maar toen er op een koele zomeravond een vrouwtje van de geurgroefbij na twee uur nog steeds wat versuft op dezelfde tuinstoel zat, heb ik haar in een doorzichtig bakje gedaan. Zo kon ik mooi zien hoe ze gretig dronk van een in wat suikerwater gedrenkt stukje keukenpapier. Helemaal opgepept, vloog ze de volgende dag weer weg. ●

Een zesvlekkige groefbij (v) (*Lasioglossum* ssp) met het grijsgroene stuifmeel van de papaver.